

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Abụọ na Otu

N'Otù Òtùtù Ya

Jeff Pippenger

2023-12-16

Anyi na-arụ ọrụ site n'Isaiah isi nke iri abụọ na asaa, n'ihina na ọ na-edobe ndabere maka isi ndi na-esonu n'akwụkwọ Isaiah. Isi ndi ahụ na-esonu na-akwọ mmiri ikpeazu dika usoro ziri ezi nke Akwụkwọ Nso. Usoro ahụ, mgbe a matara ya ma jiri ya ruo ọrụ, na-ekpughe ozi amuma nke, ọ buru na anabatara ya, na-amiputa ahumahu kwekoro na ya.

N'ubochi Septemba 11, 2001, abụ a ga-aburo ndi bubu ndi nke ogbugba-ndu Chineke, ndi bu ndi Seventh-day Adventist, bu nke a: a na-agafe ha dika ndi nke Chineke, n'ihina na ha amutaghi mkpuru ndi Chineke turu anya ka ubi vain Ya muputa. A ga-adabere abụ ahụ n'elu mmekorita ogbugba-ndu ahụ, nke ubi vain Chineke kuru nochiri anya ya, nakwa n'iju ha juru nkume nke isu ngongo ahụ n'afọ 1863. Ha ghorọ Laodisia n'afọ 1856, ma ruo afọ asaa, ma ọ bu "oge asaa," ma ọ bu ubochi puku aburo na nari ise na iri aburo, Chineke chorọ ibanye, ma ha mechiri Ya uzọ n'afọ 1863.

Kemgbe Septemba 11, 2001, a na-ekekota ha n'ukwu-ukwu tupu a tufuo ha kpamkpam site n'onu Ya n'iwu ubochi Uka. Ozi a ga-abu abụ nye Adventism kemgbe Septemba 11, 2001 bu ozi Laodisia, nke bu ozi ubi-vine nke nwere nkume isu ngongo ahụ nke na-egwepia onye ọ bula juru "ihu" na "itọ uto" nkume di oké onu ahia ahụ. Nkwa e nyere ndi Laodisia n'akuku Aisaja ahụ bu na Adventist ọ bula nke horo inakwere ido aka na nti ikpeazu a, ka nwere oge "ijide" "ike" Kraist, "ka" ha "wee mee udo na" Kraist, n'ihina na Kraist ka di njikere "ime udo na" ha. Ma n'akwa ahụ n'etiti abali, ozugbo tupu iwu ubochi Uka na-abia n'oge na-adighi anya, ohere ahụ agwula ruo mgbe ebighi ebi.

N'oge nke malitere na Septemba 11, 2001, Chineke kwere nkwa ime ka ndi ahụ bu "n'oge gara aga abughi ndi mmadu," bu "mkpurugwu sitere n'ala akoro," "gbanye mgborogwu," "too okooko ma puputa, ma juputa elu uwa n'omumu." Ihe na-eme ka mkpurugwu Jesi too okooko ma puputa bu mmiri ozuzo nke ikpeazu, n'ihina na mkpurugwu ahụ nke ga-eto okooko ma puputa ka e kenyere n'amuma ibu okoloto a na-ebuli elu, ma okoloto ahụ bu mkpurugwu Jesi.

N'ubochi ahụ, a ga-enwe mgborogwu Jesi, nke ga-eguzo di ka okoloto nke ndi mmadu; ya ka ndi mba ozọ ga-achokwa: izu-ike ya ga-adikwa n'ebube. Aizaja 11:10.

Mmiri ozuzo ikpeazu mere ka mgborogwu Jese pulite ma too ifuru, malite na Septemba 11, 2001, ma n'iwu Sonde nke na-abia n'oge na-adighi anya, mgborogwu ahụ ga-epuputa uwa dum na mkpuru. Iwu Sonde di n'isi nke iri aburo na asaa nke Aisaja bu akuko ihe mere eme na-aga n'ihu, nke a na-anochikwa anya ya n'isi nke mbu ruo nke ato n'akwukwo Daniel. Mmiri ozuzo ikpeazu bidoro ifesa mgbe mba ndi ahụ were iwe na Septemba 11, 2001, site n'itohapu, ma ozugbo e mesiri ijide Islam nke Ahuhu nke ato.

“Mbido nke oge ahụ nke nsogbu, a kpọrọ aha ya n’ebe a, adighi ezo aka n’oge a ga-amalite iwusa ihe otiti ndi ahụ, kama o na-ezo aka n’oge di mkpirikpi tupu a wusa ha, mgbe Kraist ka no n’ebe nsọ ahụ. N’oge ahụ, mgbe oru nke nzoputa na-eru ngwucha, nsogbu ga-abiakwasị uwa, mba di iche iche ga-ewekwa iwe, ma a ga-egbochi ha ka ha ghara igbochi oru nke mmuo ozi nke atọ. N’oge ahụ ka ‘mmiri ozuzo ikpeazu,’ ma o bu ume oheru si n’ihu Onyenwe anyi, ga-abia, iji nye ike nye olu ukwu nke mmuo ozi nke atọ, ma kwadebe ndi nsọ ka ha guzosie ike n’oge ahụ a ga-awusa ihe otiti asaa ikpeazu.” Early Writings, 85.

N’akuku a, Nwanneanyi White na-akowaputa na e nwere obere oge mgbe nzoputa ka na-emege. “Oge nsogbu” o na-ekwu banyere ya di iche na nnukwu oge nsogbu ahụ, nke na-amalite mgbe oge amara mechiri emechi n’uzo zuru ezu. N’okwukwe Adventist, a na-akpo ya n’eziokwu “obere oge nsogbu” n’ihe gbasara nnukwu oge nsogbu nke na-amalite mgbe Maikel guzoro. “Obere oge nsogbu” na-anochi anya oge ahụ mgbe mbibi mba na-amalite n’iwu Sode nke na-abia ngwa ngwa, ma na-aga n’ihu ruo mgbe oge amara mechiri.

N’akuko ihe mere eme sitere na Septemba 11, 2001 ruo n’iwu Sode, a na-egosi ikpeazu ime ka Adventizim di ochi na ikpe ya di ka ihe na-eme n’oge “ifesa” nke mmiri ozuzo ikpeazu ahụ. Nke ahụ bu oge mmiri ozuzo ikpeazu ahụ, nke bu kwa “mmeghari,” na-amalite di ka “ifesa,” ma na-aga n’ihu ruo n’iwusa ya n’uju n’oge iwu Sode. N’oge ahụ, nke na-amalite mgbe Alakuba nke Ahuhu nke atọ na-eme ka mba di iche iche wee iwe, mmiri ozuzo ikpeazu ahụ na-amalite izo, ufodu na-amata mmiri ozuzo ikpeazu ahụ ma nata ya, ufodukwa anaghi amata mmiri ozuzo ikpeazu ahụ. Ufodu na-amata na ihe na-eme, ma ha anaghi aghota ihe o bu, ha ekewokwa onwe ha ka ha guzo megide ya.

“Otutu ndi adaala nke ukwu n’inara mmiri-ozuzo mbu ahụ. Ha enwetabeghi uru niile Chineke si otu a kwadebere maka ha. Ha na-atu anya na mmiri-ozuzo ikpeazu ga-emeju ihe na-adighi ha. Mgbe a ga-enye ubara amara kasi baa uba, ha na-ezube imeghe obi ha ka ha nata ya. Ha na-eme njehie di egwu. Oru Chineke malitere n’obi mmadu site n’innye ya ihe na omuma Ya aghaghi iga n’ihu mgbe niile. Onye obula aghaghi ighota mkpa nke ya. A ghaghi iwepu n’obi mmeto obula ma mee ka o di ochi maka obibi nke Mmuo ahụ n’ime ya. O bu site n’ikwuputa mmehie na ihapu ya, site n’ekpere siri ike na ido onwe ha nsọ nye Chineke, ka ndi na-eso uzo mbu kwadebere onwe ha maka iwusara Mmuo Nso n’ubochi Pentikost. Otu oru ahụ, naani na ogo ka ukwu, aghaghi ime ugbu a. N’oge ahụ, ihe onye nnochichi-anya mmadu ga-eme bu naani iri ngozi ahụ, ma chere Onyenwe anyi ka O mezuu oru ahụ metutara ya. O bu Chineke malitere oru ahụ, O ga-emekwa ka oru Ya zuo oke, na-eme ka mmadu zuo ezu n’ime Jisos Kraist. Ma a ghaghi ibu na a naghị eleghara amara ahụ nke mmiri-ozuzo mbu nochiri anya ya anya. Naani ndi na-ebi ndu kwekoro n’ihe ha natara ka ha ga-anata ihe ka ukwu. O buru na anyi adighi aga n’ihu kwa ubochi n’igosiputa ezi omume ndi Kraist na-arusi oru ike, anyi agaghị amata ngosiputa nke Mmuo Nso n’ime mmiri-ozuzo ikpeazu. O nwere ike ibu na o na-adakwasị obi ndi no anyi gburugburu niile, ma anyi agaghị aghota ya ma o bu nata ya.” Testimonies to Ministers, 506, 507.

Mmiri ozuzo ikpeazu a na-ezo ugbu a, e nwekwara ndi na-amata ya, ya mere ha na-anata ya; e nwekwara ndi na-amaghi ya, ya mere ha anaghi anata ya. A ghaghi imata mmiri ozuzo ikpeazu ka e wee nata ya. Mmiri ozuzo ikpeazu abughi naani ahumihe nani; o bu ahumihe nke ozi na-emeputa,

ma a pụrụ inata ozi ahụ naanị mgbe e jiri ụzọ ziri ezi guzosie ozi ahụ ike. Enweghị imata usoro nke na-eguzobe ozi nke mmiri ozuzo ikpeazụ, ọ fọrọ nke nta ka ọ buru ihe na-agaghị ekwe omume ighota nkuzi amuma ndị e ji iri elu na odida nke alaeze di iche iche, di ka e gosiputara n'akwukwo Daniel na Mkpughe.

A na-akowa okoloto ahụ e welitere nye uwa site n'aka Aizaya dika "mgborogwu Jesi", ma n'isi nke iri abuo na asaa, ndi ahụ "si n'aka Jekobia" "agbaa mgborogwu." A na-akowakwa ndi ahụ bu "mgborogwu Jesi" n'ebe ahụ dika "Izrel," ha bukwa ndi na-ebu ụzọ puo okooko ma towa ome, ma emesia mejuputa uwa mkpuru. Iwu nke okike adighi emegide iwu nke amuma, n'ihu na o bu otu Onye-nye-Iwu ahụ mere ma okike ma amuma. Tupu osisi amia mkpuru, o ghaghị ibu ụzọ si n'onodu izuika ya puta, dika a na-ahụ ya site n'ome ya, ma emesia site n'okooko ya. Izrel nke mmuo, nke bu "mgborogwu Jesi," na-anata iwusa mmiri ozuzo na-aga n'ihu n'usoro. O na-amalite site n'"ifesa" ma na-abawanye ruo n'iwusa zuru ezu mgbe uwa juputara na mkpuru nke okoloto ahụ gosiputara.

N'Isi Aizaya isi nke iri abuo na asaa, a na-anochi anya mmalite nke ifesa mmiri ozuzo di ka ihe na-eme n'oge ome ahụ "na-epuputa." Mgbe ha mbu "na-epuputa," a na-akowa mmiri ozuzo ahụ di ka a na-awusa ya "n'otutu." "N'otutu, mgbe o na-epuputa." N'ubochi Septemba 11, 2001, a malitere ifesa mmiri ozuzo ikpeazu ahụ "n'otutu," n'ihu na n'oge ahụ oka wit na ata, ma o bu ndi amamihe na ndi nzuzu, ka na-agwakota onu.

"Ofufe ukwu ahụ nke Mmuo nke Chineke, nke na-eme ka uwa niile muo ihè site n'ebube ya, agaghị abia ruo mgbe anyi ga-enwe ndi e mere ka ha ghota ihè, ndi maara site n'ahumahu ihe o putara ibu ndi ha na Chineke na-aruko oru. Mgbe anyi nwere nraranye zuru ezu, nke obi dum, nye oru Kraist, Chineke ga-amata eziokwu ahụ site n'iwusa Mmuo ya n'enweghi tuo; ma nke a agaghị eme mgbe akuku kasinu nke nzuko ahụ abughi ndi ha na Chineke na-aruko oru. Chineke apughi iwusa Mmuo ya mgbe icho odimma onwe onye na ina-atu onwe onye utu putara ihè nke ukwu; mgbe mmuo na-achi nke, o buru na e tinye ya n'okwu, ga-egospita aziza ahụ nke Ken,—'Abu m onye nche nwanne m nwoke?' O buru na eziokwu maka oge a, o buru na ihe iriba ama ndi na-abawanye n'akuku niile, nke na-agba ama na ogwugwu nke ihe niile adila nso, ezughi iji kpalite ume ahụ na-ehi ura nke ndi na-ekwu na ha maara eziokwu, mgbe ahụ ochichiri ga-erute mkpuruobi ndi a n'ogo kwekoro n'ihè nke na-enwuola. Enweghi obuna odidi nke ngopu o bula maka enweghi mmasi ha nke ha ga-enwe ike iweta n'ihu Chineke n'ubochi ukwu ahụ nke ikpeazu nke izu ajuju. A gaghị enwe ihe kpatara a ga-enye banyere ihe mere ha ejighi diri ndu, jee ije, ma ruo oru n'ihè nke eziokwu nsu nke okwu Chineke, ma si otu a, site n'omume ha, omiiko ha, na inu oku n'obi ha, kpughee uwa nke mmehie emewo ka o gbaa ochichiri, na ike na eziokwu nke ozi-oma enweghi ike igonari." Review and Herald, July 21, 1896.

Aizaya iri abuo na asaa na-akowa akuko banyere mmalite nke iwusa mmiri ozuzo nke ikpeazu, mgbe mgborogwu na-aputa ome n'ala kporo nku, ma site n'oge ahụ gaa n'ihu ruo mgbe uwa juputara na mkpuru. Isi ahụ na-eme ka a mata na "n'ogo, mgbe o na-epuputa, i ga-arurita ya uka." Mgbe a na-atu mmiri ozuzo nke ikpeazu dika "ifesa", Sister White na-ekwu na mmiri ozuzo nke ikpeazu, "nwere ike idi na-adakwasu obi niile gbara anyi gburugburu, ma anyi agaghị amata ya ma

ọ bụ nata ya.”

N’ime ime nke a, ọ na-akọwa nzukọ nke e jikọtara ọnụ na ndị na-amata na ndị ọzọ na-amaghị ịdaba nke mmiri ozuzo ahụ. N’akụkụ okwu gara aga, ọ na-akọwa na mgbe Chineke wusara mmiri ozuzo ikpeazu ahụ n’enweghị tọọ, ọ na-egosi oge mgbe agaghizi enwe ngwakọta nke ụmụ agbọgho amamihe na ndị nzuzu, site n’ikwu, “Mgbe anyị nwere nrara-onyinye zuru ezu, nke obi dum, nye ozi Kraịst, Chineke ga-amata eziokwu ahụ site n’iwusa Mmụọ Ya n’enweghị tọọ; ma nke a agaghị eme mgbe akụkụ kasinụ nke nzukọ ahụ abughị ndị ọrụ ibe ha na Chineke.”

A na-anọchi anya akụkụ ka ukwuu nke nzukọ, ma ọ bụ ọnụ ọgụgụ ka ukwuu nke nzukọ, n’ime Matiu iri abuo na ise dika ụmụ agbọgho-amaghị-ama, n’ihi na n’akwukwo nsọ, “a kporo otutu” ma “a hoputara ole na ole.” E kewapuru ndi maara ihe na ndi amaghị ama n’uzo nduzi nke Chineke n’oge nsogbu ahụ n’etiti abali, nke na-ebute iwu Sonde na-abia n’oge na-adighi anya. Nkewa ahụ na-amiputa otu ndi nke ga-enwe ike mgbe ahụ inata mwusa zuru ezu nke Mmụọ n’ime mmiri ozuzo ikpeazu ma buru “mba a muru n’otu ubochi.” Mgbe ahụ mgborogwu Jesi ga-ebuli elu dika okoloto ma juputa uwa niile na mkpuru.

Aizaija iri abuo na asaa na-egosi na mgbe a malitere iwusa mmiri-ozuzo ikpeazu ahụ “n’otu e turu”, na Septemba 11, 2001, “i ga-arụ ụka megide ya.” “N’otu e turu, mgbe ọ malitere iputa, i ga-arụ ụka megide ya.” Ihe omume nke Septemba 11, 2001 ghorọ ozugbo isiokwu arumuka n’uwa na n’ime ụka. Ruo taa n’onwe ya—ihe kariri afọ iri abuo ka e mesiri—a ka nwere arumuka megide ikenye ihe omume ndi ahụ n’omume nke Alakuba, kama itughari ha n’udi ufodu nke nkata nzuzo ndi ochichi uwa. Arumuka e jikotara ya na obibia nke ifesa nke mmiri-ozuzo ikpeazu ahụ malitere na Septemba 11, 2001, ma arumuka ndi a na-aga n’ihu n’uwa abughi “arumuka” ahụ e kporo aha n’Okwu amuma nke Chineke. Arumuka ahụ gbasara amuma dika nke na-esonu.

“N’otu oge, mgbe m no n’Obodo New York, n’abali, a kporo m ka m lee ulo ndi na-ebili elu, oyi akwa n’elu oyi akwa, ruo n’elugwe. E kwere nkwa na ulo ndi a agaghị ere oku, e wukwara ha iji nye ndi nwe ha na ndi wuru ha otuto. Elu ma na-arikwa elu ka ulo ndi a no na-ebili, e jikwa ihe ndi kasi onu ahia ruo ha. Ndi ulo ndi a bu nke ha anaghiaju onwe ha si: ‘Olee otu anyi puru isi nye Chineke otuto nke kacha mma?’ Onyenwe anyi anoghi n’echiche ha.”

“Echere m: ‘A si na ndi na-etinye aku ha n’uzo di otu a puru ihu uzo ha dika Chineke si ahụ ya! Ha na-akpakoba ulo ndi mara mma nke ukwuu, ma lee otu atumatu na aghugho ha si buru nzuzu n’anya Onye na-achị eluigwe na uwa. Ha adighi eji ike niile nke obi na uche ha amu otu ha ga-esi nye Chineke otuto. Ha efunahula ihu nke a, bu oru mbu nke mmadu.’”

“Ka ulo ndi a di elu no na-ebili, ndi nwe ha jiri mpako nke ochicho ukwu nuria onu na ha nwere ego ha ga-eji mejuo onwe ha afọ ma kpalitekwa anyafu n’obi ndi agbata obi ha. Otutu n’ime ego ahụ ha si otu a tinye ego n’oru ka e nwetara site n’inapu mmadu ihe n’ike, site n’ipinye ndi ogbenye n’ala. Ha chefuru na n’elugwe a na-edebe ndeko nke azumahia o bula; nkwekorita o bula na-ezighi ezi, omume aghugho o bula, e deoro ya n’ebe ahụ. Oge ahụ na-abia mgbe, n’ime aghugho na nkwalu ha, ndi mmadu ga-eru ebe Onyenwe anyi agaghị ekwe ka ha gafee, ha ga-amutakwa na e nwere oke n’ime ndidi Jehova.”

“Onọdu nke ọzọ gafere n’ihu m bụ mkpu ọku. Ndi mmadu lere ulo ndi ahụ di elu ma a na-eche na ha anaghi ere ọku, wee si: “Ha no n’udo zuru oke.” Ma ọku riri ulo ndi a dika a ga-asị na e ji taar mee ha. Ugbo ọrụ mgbanyu ọku apughị ime ihe o bula igbochi mbibi ahụ. Ndi ọrụ mgbanyu ọku enweghi ike iru ọrụ ugbo ndi ahụ.” Testimonies, volume 9, 12, 13.

Uka Adventist ozugbo e mesiri Septemba 11, 2001, gbalisiri ike izochi amaokwu ndi di ka nke a n’ebe uwa no. Olee otu nke a agaghi abu gbasara Obodo New York, na ulo ndi di oke elu nke ugboala mgbanyu ọku na-enweghi ike igbochi ọku ndi sochirinụ? Olee otu amaokwu dika nke a sitere n’akwukwo ndi uka Adventist na-ekwuputa na e dere ha site n’aka otu nwanyi amuma agaghi ekwusa ya n’elu ulo mgbe mmezu di otu a gasiri?

Obibia nke ifesa mmiri ozuzo ikpezụ, nke na-egosi obibia nke “arumuka” amuma ahụ, na-akowaputakwa nnupuisi ikpezụ nke Adventism, n’ihi na o bu n’ebe ahụ ka ha na-aju kpmkpm okwu ndi doro anya ma di mfe nke onye ahụ ha na-akowa di ka nwanyi-amuma nye ndi foduru.

“Setan na-adigide adigide na-ebubata ihe ugha—iji dupu mmadu puo n’eziokwu. Nnoo aghugho ikpezụ nke Setan ga-abu ime ka akaebe nke Mmuo nke Chineke ghara idi ire. ‘N’ebe ohu na-adighi, ndi mmadu na-ala n’iyi’ (Proverbs 29:18). Setan ga-eji amamihe aghugho ruo ọrụ, n’uzo di iche iche na site n’oru di iche iche, iji mee ka ntukwasị obi nke ndi foduru nke Chineke n’akaebe eziokwu maa jijiji.”

“A ga-eme ka ikpoasi bilie megide Akwukwo Ogbugba-ama ndi a, nke bu nke Setan. Oru niile Setan ga-arụ ga-abu iji mee ka okwukwe nke uka di na ha maa jijiji; n’ihi nke a: Setan agaghi enwe uzọ doro anya otu a isi webata aghugho ya ma kee mkpuruobi n’ime nduhie ya ma o buru na e gee nti n’ido aka na nti na iba mba na ndumodu nke Mmuo nke Chineke.” Selected Messages, book 1, 48.

Ijiko amuma nke ma oka wit ma ahijia ojoo ahụ abuo malitere na Septemba 11, 2001, site n’nnupuisi megide Mmuo nke Amuma, nke gosiputara mmechi nke nnupuisi na-aga n’ihu nke malitere megide Baijul n’afọ 1863.

“Anyi di ka otu ndi mmadu na-ekwuputa na anyi nwere eziokwu tupu mmadu nile ozo no n’uwa. N’ihi ya, ndu na agwa anyi kwesikwara idi n’otu na okwukwe di otu a. Ubochi ahụ adila nnoo nso n’ebe anyi no mgbe a ga-ekekota ndi ezi omume dika oka di oké onu ahia n’ukwu maka ulo nchekwa nke eluigwe, ebe a na-achikota ndi ajo omume, dika ata, maka ọku nke nnukwu ubochi ikpezụ ahụ. Ma oka wit na ata ‘na-etoko onu ruo oge owuwe ihe ubi.’” Testimonies, volume 5, 100.

Olee otu Adventizim ga-esi leghara akuku Akwukwo Nso ndi a anya nke na-ekwu kpomkwem na mgbe ulo ndi a dara, Mkpughe iri na asato, amaokwu otu ruo ato, ga-emezu?

“O bu ugbo a ka okwu ahụ biara nke m kwuputara na a ga-eji ebili mmiri ukwu kpochapu New York? Nke a abughi ihe m kwuru mgbe o bula. Ihe m kwuru bu na, dika m lere nnukwu ulo ndi ahụ a na-ewu ebe ahụ anya, ulo elu n’elu ulo elu, ‘Lee ihe nkiri di egwu ga-eme mgbe Onyenwe anyi ga-ebili ima jijiji uwa n’uzo di egwu! Mgbe ahụ, a ga-emezu okwu ndi di na Mkpughe 18:1–3.’ Isi nke iri na asato dum nke Mkpughe bu ido aka na nti banyere ihe na-abia

n’elu uwa. Ma enwetaghị m ihè pụrụ iche gbasara ihe na-abịa n’elu New York, ma e wezuga na amaara m na otu ụbọchị a ga-adọkpụda nnukwu ụlọ ndị dī ebe ahụ site n’itugharị na itugharigharịa nke ike Chineke. Site n’ihè e nyere m, amaara m na mbibi dī n’uwa. Otu okwu sitere n’ọnụ Onyenwe anyị, otu mmetụ nke ike ya dī ukwu, ụlọ ndị a buru ibu ga-adarị. Ihe nkiri ga-eme nke itunanya na egwu ya anyị enweghị ike iche n’echiche.” Review and Herald, July 5, 1906.

Ihe anyị na-atụle ebe a abughị ma e mezuru amaokwu ndị a na Septemba 11, 2001, n’ihi na n’ezie e mezuru ha kpamkpam; kama ihe anyị na-achọ itule bụ “arumuka” ahụ nke ga-amalite n’oge ahụ. Arumuka ahụ bụ banyere usoro ziri ezi ma o bụ usoro na-ezighị ezi. Chọchị Adventist malitere iju iwu iri na anọ nke nkowa amuma nke William Miller n’afọ 1863, ma ha agawala n’ihu ruo n’ókè ugbo a ebe i gaghị enwe ike izuta akwukwọ omumu Akwukwọ Nso nke ndi okà mmuta okpukpe Adventist dere nke ndi okà mmuta okpukpe nke Protestantism dara n’okwukwe na nke Roman Katolik na-adighi akwado ugboro ugboro. Site n’afọ 1863 ruo 2001, ma ruo taa kwa, e wepuru usoro ahụ nke William Miller kpọrọ n’mbu site n’iwu ya banyere nkowa amuma, ka e were usoro nke Roman Katolik na Protestantism dara n’okwukwe dochie ya. “Arumuka” amuma ahụ nke malitere mgbe e mezuru Mkpughe isi nke iri na asato, amaokwu nke otu ruo ato, bụ banyere usoro eziokwu ma o bụ nke ugha.

Anyị ga-aga n’ihu n’itule “mkparita uka” nke isi nke iri abuo na asaa nke Aisaja n’isiokwu na-esonu.

“Anyi kwesiri imata n’onwe anyi ihe na-eme ka e nwee Iso Uzọ Kraist, ihe bụ eziokwu, ihe bụ okwukwe ahụ anyi natara, na ihe bụ iwu nke Akwukwọ Nso—iwu ndi e nyere anyi site n’aka ikike kasị elu.” The 1888 Materials, 403.